

MUNI
ARTS

Trendy ve skandinávské literatuře

11. prosince

Financováno z projektu MUNI 3.2.1, reg. číslo NPO_MUNI_MSMT-16606/2022,
realizovaného v rámci Národního plánu obnovy pro oblast vysokých škol pro roky 2022–2024.

**Financováno
Evropskou unií**
NextGenerationEU

**Národní
plán
obnovy**

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Téma

- Aktuální směry a žánry ve Skandinávii:
 - dětská literatura
 - Nordic noir
 - environmentální literatura
 - literatura faktu
- *Norština*: minulý čas, slovní zásoba – volný čas

Dětská literatura

- Plnohodnotný literární žánr
- Hans Christian Andersen, lidové pohádky
- Švédská literatura pro děti
- Žádné téma není tabu (smrt, sexualita)
- Dnes řada autorů, i např. Jo Nesbø

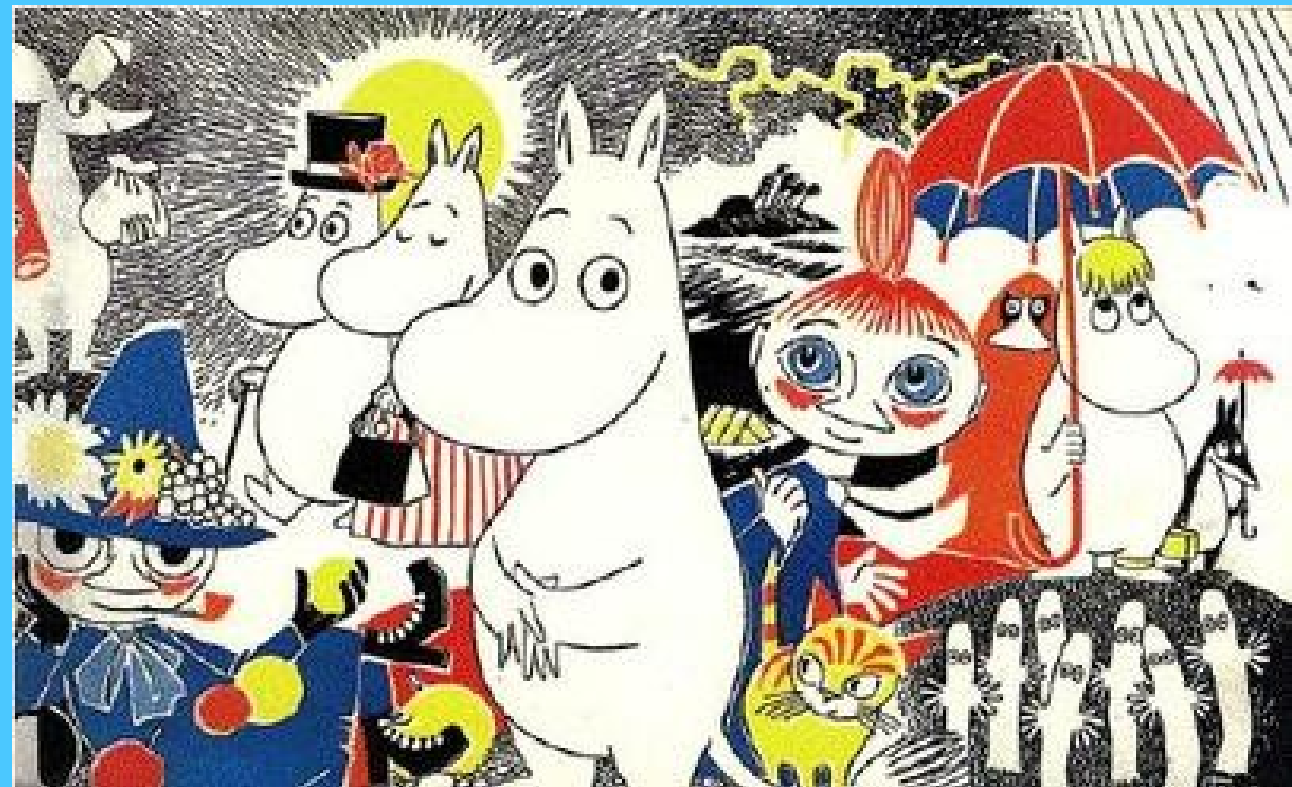
Astrid Lindgren

- Milník: konec moralizování v dětské literatuře
- Pippi Dlouhá Punčocha (1945)
- Jaká je Pippi?
- Děti z Bullerbynu
- Bratři Lví srdce

Tove Jansson

Trolové mumínci

Autoska švédsky píšící

Jostain Gaarder

- Dějiny filosofie, náboženství, existenciální otázky
- Tajemství karet
- Sofiin svět: Román o dějinách filosofie
- Kouzelný kalendář
- Jako v zrcadle, jen v hádance
- Dívka s pomeranči
- Anna: Bajka o klimatu a životním prostředí Země

Nordic noir

- = severské krimi, detektivka
- Detektivní, kriminální fikce
- Rozšíření na filmovou produkci
- Počátek (?): trilogie Milénium Stiega Larssona – severské krimi jako celosvětový fenomén
- Postavení žánru v současné skandinávské literatuře
- diskuse

Nordic noir

Dánsko

- Peter Høeg
 - 1992: Cit slečny Smilly pro sníh
- Jussi Adler-Olsen
 - Oddělení Q
- Søren Sveistrup
 - Kaštánek

Norsko

- Jo Nesbø
 - Harry Hole
 - Lovci hlav
 - Okupace
 - Doktor Proktor
- Anne Holt
- Jørn Lier Horst

Nordic noir - Švédsko

- Stieg Larsson

 - Milénium

- Henning Mankell

 - Inspektor Kurt Wallander

- Camilla Läckberg

- Lars Kepler

Environmentální literatura

- Knut Faldbakken: Bídne roky – jeden z prvních ekologicky angažovaných titulů
- Kli-fi
- Maja Lunde

Maja Lunde

Klima tetralogie

- Historie včel
- Modrá
- Kůň Převalského
- Sen o stromě (2024)

Knihy pro děti

- Sněhová sestřička
- Strážkyňa slnka (SK)

Over grensen

Literatura faktu

- Non-fiction
- Sakprosa
- Cestopisy (Nansen, Amundsen, Heyerdahl)
- Eseje
- Memoáry, biografie
- článek

Literatura faktu

Åsne Seierstad

- Novinářka, spisovatelka
- Knihkupec z Kábulu
- Jeden z nás: příběh o Norsku
- Dvě sestry

Thomas Hylland Eriksen

- Sociální antropolog
- Syndrom velkého vlka: hledání štěstí ve společnosti nadbytku
- Tyranie okamžiku
- Odpady

Erika Flatland
Morten Strøksnes

Norština

- Přídavná jména (opakování a doplnění)
- Volný čas, nemoc
- Zvratná zájmena + ukazovací zájmena
- Příště: minulý čas

Přídavná jména

neurčitý		určitý	
EN ___ X	___ E X-ER	DEN ___ E X-EN	DE ___ E X-ENE
EI ___ X	___ E X-ER	DEN ___ E X-A	DE ___ E X-ENE
ET ___ T X	___ E X-(ER)	DET ___ E X-ET	DE ___ E X-ENE

En <u>fin</u> by	Fine <u>byer</u>	Den fine <u>byen</u>	De fine <u>byene</u>
Ei <u>fin</u> <u>dame</u> , <u>jente</u>	Fine <u>damer</u> , <u>jenter</u>	Den fine <u>jenta</u>	De fine <u>jentene</u>
Et <u>gammelt</u> hus	<u>Gamle</u> hus	Det <u>gamle</u> huset	De fine <u>husene</u>

Přídavná jména – neurčitý tvar

- Střední rod: + T
- Množné číslo: + E

- Vinduet er
- Bordet er
- Kantina er ikke
- Rundstykkene er
- Terrassen er

STOR	Sg.	Pl.
M	stor	store
Ž	Stor	Store
S	stort	store

Liten

Jednotné neurčité	Množné neurčité	Jednotné určité	Množné určité
Liten	Små	Lille	Små
Lita	Små	Lille	Små
Lite	små	Lille	Små

Per går i en ____ barnehage. Den ____ barnehagen er koselig.

Hans ser ei ____ jente. Den ____ jenta heter Anna.

Turid ser et ____ hus. Det ____ huset er rødt.

Kari forteller noen ____ historier. De ____ historiene er interessante.

Přídavná jména – určitý tvar

Dvojí určení

jednotné	množné
DEN storE butikkEN	DE storE butikkENE
DEN storE lampA	DE storE lampENE
DET storE husET	DE storE husENE

Přídavná jména – určitý tvar

en norsk lærer - den ___ læreren

et kort kurs - DET ___ KURSET

lange dager - DE _____ DAGENE

en flink elev – den _____ eleven

ei ny skrivebok - den _____ skriveboka

fine bøker - de _____ bøkene

en kort pause - ___ pausen

et skandinavisk språk - _____ språket

unge mennesker - _____ menneskene

en god uttale –

ei flink dame -

et stort rom -

Barvy = farger

- hvit
- svart, sort
- rød
- oransje
- gul (X gull)

- grønn
- blå
- grå
- brun
- rosa
- fiolett, lilla

lys
mørk

- Výslovnost: rød, hvit**

Zdraví a nemoc

- Hva betyr:
- Å føle seg syk
- Å ha vondt i halsen
- Kvalm
- Fastlege
- God bedring

- Text: <https://www.ntnu.edu/now/8/peter-ill>

Sykdom

- Jeg er forkjølet.
- Jeg har influensa.
- Jeg har feber.
- Jeg er kvalm.
- Jeg har vondt i ...
- Jeg har vondt i halsen.
- Jeg har vondt i magen.
- Jeg har vondt i hodet. / Jeg har hodepine.
- Jeg har tannpine.
- Jeg er syk, frisk
- Legge seg
- En resept
- Hvordan føler du deg?

Dobrovolný domácí úkol

- <http://www.hf.ntnu.no/now/learnnow/ex/05B01.htm>
- <http://www.hf.ntnu.no/now/learnnow/ex/07D03.htm>
- http://www.hf.ntnu.no/now/4/exercises/ex4_9_M_liten.htm
- http://www.hf.ntnu.no/now/6/exercises/6_4_A_definite_form_adjective.htm

Volný čas = fritid

- å lese bøker
- å se på TV
- å høre på musikk
- å lage mat
- å gå på kafé, kino, teater
- å spille piano, gitar
- å spille kort, å spille spill
- å slappe av
- å handle
- å gå på tur
- å spille fotball, basketball...
- å sykle, jogge, danse
- å svømme
- å gå på ski

Zvratná zájmena

Jednotné č.	Množné č.
Meg	Oss
Deg	Dere
Seg	Seg

Dobrovolné cvičení:

<https://www.hf.ntnu.no/now/learn/now/ex/05D02.htm>

- Zvratná slovesa
- Podle podmětu
- Např.
 - Å vaske seg
 - Å like seg
 - Å kose seg
 - Å kle på seg
 - Å sette seg
 - Å tørke seg
 - Å barbere seg
- Nemusí se shodovat
 - Sprchuji se = jeg dusjer

Ukazovací zájmena

- Předměty blízké
- Předměty vzdálené
- Následuje podstatné jméno v určitém tvaru
- Dobrovolné cvičení:
 - <https://www.hf.ntnu.no/now/learnnow/ex/06A01.htm>
 - <https://www.hf.ntnu.no/now/learnnow/ex/06B03.htm>

Ukazovací zájmena

Předměty blízké

Jednotné č.	Množné č.
Denne bilen	Disse bilene
Denne lampa	Disse lampene
Dette huset	Disse husene

+ her

Předměty vzdálené

Jednotné č.	Množné č.
Den bilen	De bilene
Den lampa	De lampene
Det huset	De husene

+ der (borte)

Bonus: ukazovací zájmeno + přídavné jméno
denne store bilen

Použité zdroje

- MIKOLÁŠKOVÁ, Lucie, Ivana ŠVEJDOVÁ-PINKASOVÁ a Klára DVOŘÁKOVÁ WINKLEROVÁ. *Norština nejen pro samouky*. Voznice: Leda, 2007. ISBN 978-80-7335-079-6.
- <https://www.ntnu.edu/learnnow/>
- PLAV - Měsíčník pro světovou literaturu: Když norské sci-fi potká cli-fi, 2020. ISSN 1802-4734.
- HUMPÁL, Martin, Helena KADEČKOVÁ a Viola PARENTE-ČAPKOVÁ, 2013. *Moderní skandinávské literatury 1870-2000*. Vyd. 2., dopl. a rev. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-

246-2395-5.

Licenční ujednání

